

Av. Edanur KORKMAZ

**MESLEK BİRLİKLERİNE
VERİLECEK
YETKİ BELGESİ**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2025**

Ekim 2025

ISBN: 978-625-5697-47-9

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye’deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.’ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, 28.05.2025 tarihinde Prof. Dr. Mustafa Aksu, Prof. Dr. Arzu Arıdemir ve Dr. Öğr. Üyesi Eda Çataklar'dan oluşan jüri karşısında savunulmuş ve oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Meslek birliklerine verilecek yetki belgesi, meslek birliklerinin hak takip yetkisinin dayanağını oluşturmaktadır. Bununla birlikte meslek birlikleri ile hak sahipleri arasında hak ve yükümlülükler doğurmaktadır. Bu çalışma kapsamında öncelikle meslek birlikleri genel hatlarıyla açıklanacaktır. Ardından *yetki belgesi* bütün yönleriyle değerlendirilecektir. Yapılan bu değerlendirme ile meslek birliği ile üye arasındaki hukuki ilişkinin özelliklerinin tespit edilmesi ve yetki belgesinin hukuken nitelendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu yüksek lisans tezinin oluşumu sürecinde fikirleriyle bana yol gösterek katkısını esirgemeyen saygıdeğer tez danışmanım Prof. Dr. Mustafa Aksu'ya, tezimi bitirebilmem için beni canı gönülden yüreklendiren, hayattaki en değerli hazinem olan kıymetli annem Özlem Korkmaz'a, desteğini her daim hissettiren çok değerli babam Orhan Korkmaz'a, tezimle ilgili her konuda beni sabırla dinleyip vaktini ayıran sevgili kardeşlerim Şeymanur Korkmaz ve Ebru Korkmaz'a teşekkürü bir borç bilirim. Bu çalışmanın; meslek birliklerine, hak sahiplerine ve ilgilenen herkese faydalı olmasını temenni ederim.

İstanbul, 2025

Edanur KORKMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ	IX
GİRİŞ	1
ÇALIŞMA KONUSUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM MESLEK BİRLİKLERİNE GENEL BAKIŞ

I. GENEL OLARAK	7
II. MESLEK BİRLİKLERİNİN TANIMI.....	13
III. MESLEK BİRLİKLERİNİN TÜRKİYE’DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ.....	15
IV. MESLEK BİRLİKLERİNİN KURULMASI.....	26
A. Aynı Alanda Birden Fazla Meslek Birliği Kurulması Hakkında	29
V. MESLEK BİRLİKLERİNİN ÖNEMİ VE İŞLEVİ	35
VI. MESLEK BİRLİKLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	40
A. Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşu Açısından Değerlendirme	41
B. Dernek Niteliği Açısından Değerlendirme	43
C. Ortaklık Niteliği Açısından Değerlendirme	47
1. Adi Ortaklıklar Açısından Değerlendirme	48
2. Ticaret Ortaklıkları Açısından Değerlendirme	49
3. Özel Kanun ile Düzenlenmiş Ortaklıklar Açısından Değerlendirme	52
D. Sonuç ve Görüşümüz	53

VII. MESLEK BİRLİĞİNE ÜYELİK	55
A. Üye Olma Hakkı	55
B. Üyelik Türleri Hakkında	56
C. Üyelik Başvurusu ve Kabul	58
D. Üyeliğin Sona Ermesi ve İlişkilerin Tasfiyesi.....	59
E. Üyelerin Temsili ve Hakların Takibi.....	63

İKİNCİ BÖLÜM

YETKİ BELGESİ

I. GENEL OLARAK	69
II. YETKİ BELGESİNİN TANIMI, ŞEKLİ, İŞLEVİ VE KAPSAMI.....	72
A. Yetki Belgesinin Tanımı	72
1. Yetki Belgesinin İsimlendirilmesi Sorunu	74
B. Yetki Belgesinin Şekli.....	76
C. Yetki Belgesinin İşlevi.....	77
D. Yetki Belgesinin Kapsamı	79
1. Üyelerin Eserleri ve Bağlantılı Hak Konuları Açısından Kapsamı	80
a. Yetki Belgesi Verildikten Sonra Meydana Getirilen Eserler ve Bağlantılı Hak Konuları Hakkında	85
b. Yetki Belgesinin Kapsamının Sınırlandırılmasının Mümkün Olup Olmadığı Hakkında.....	87
2. Mali Haklar Açısından Kapsamı	90
III. YETKİ BELGESİ İLE KURULAN HUKUKİ İLİŞKİNİN ÖZELLİKLERİ	91
A. Rızaya Dayalı Bir Sözleşme Olması	91
B. İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşme Olması.....	92
C. Sürekli Edim Borcu Doğuran Bir Sözleşme Olması	97
D. İş Görme Borcu Doğuran Bir Sözleşme Olması	97
IV. YETKİ BELGESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	99
A. Genel Olarak	99
B. Mülga Yönetmelik'te Yetki Belgesinin Hukuki Niteliği	100
C. Yeni Yönetmelik'te Yetki Belgesinin Hukuki Niteliği	102
D. Yetki Belgesinin Hukuki Niteliği Hakkında Doktrinde Yer Alan Görüşler ...	103

1. Genel Olarak	103
2. Temsil İlişkisi Bakımından Değerlendirme	104
3. Tam Lisans Sözleşmesi Bakımından Değerlendirme	108
4. Vekâlet Sözleşmesi Bakımından Değerlendirme	114
5. İnançlı İşlemler Bakımından Değerlendirme	118
6. Diğer Görüşler.....	123
a. Menfaatleri Koruma Sözleşmesi Bakımından Değerlendirme.....	123
b. Basit Lisans Sözleşmesi Bakımından Değerlendirme	125
E. Sonuç ve Görüşümüz.....	127
F. Yetki Belgesine Uygulanacak Hükümler	130
V. TİP YETKİ BELGESİ HAKKINDA	133

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. YETKİ BELGESİ YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA ÜYELERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	139
A. Yetki Belgesinin Süresine Uyma	139
B. Meslek Birliği Tüzüğü ve Dağıtım Yönergesine Uyma	141
C. Meslek Birliği Kesintisi ve Aidat Ödeme	142
D. Diğer Hak Sahiplerini Bildirmek	143
E. Mali Hakların 3. Kişilere Devrinin Bildirilmesi.....	144
F. Takip Konusu Eser ve Bağlantılı Hak Konularını Bildirme ve Örnek Verme	145
G. Meslek Birliği ile Kullanıcılar Arasında Gerçekleştirilecek Sözleşmelere Dair Yetki Verme	146
H. Üyelerin 3. Kişilere Kullanım İzni Verme Hakkı	146
II. YETKİ BELGESİ YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA MESLEK BİRLİĞİNİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	148
A. Meslek Birliğinin Hak Takip Yetkisi	148
B. Kullanıcılara İzin Verme Yetkisi	149
C. Mirasçılara Karşı Yükümlülüğü.....	150
III. DAVA TAKİP YETKİSİ.....	151

VIII

A. Meslek Birliklerinin Dava Takip Yetkisi	151
1. Yabancı Meslek Birlikleri Açısından	158
2. FSEK m. 68'e Dayalı Üç Katı Bedel Talepleri Açısından	160
B. Üyelerin Dava Takip Yetkisi	163
1. Anayasa Mahkemesinin Kararı	163
2. Doktrinde Yer Alan Görüşler	166

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YETKİ BELGESİNİN FESHİ

I. GENEL OLARAK	171
A. Üyenin Bildirimi Üzerine Fesih	172
B. Yetki Belgesinin Feshedilmiş Sayılma Durumu	172
II. MEVCUT YETKİ BELGELERİNİN YENİLENMESİ VE GEÇİŞ SÜRECİNDE YAŞANABİLECEK SORUNLAR HAKKINDA	173
A. Mevcut Yetki Belgelerinin Yenilenmesi	173
B. Geçiş Sürecinde Yaşanabilecek Sorunlar Hakkında	174
SONUÇ	175
KAYNAKÇA	187

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
A.e.	: aynı eser
a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
a.g.t.	: adı geçen tez
AYM	: Anayasa Mahkemesi
Bakanlık	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
BESAM	: Bilim ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği
BİROY	: Sinema Oyuncuları Meslek Birliği
bkz.	: bakınız
C.	: cilt
CD	: Ceza Dairesi
EVBİR	: Çevirmenler Meslek Birliği
DEKMEB	: Ders ve Kültür Kitapları Yayıncıları Telif Hakları ve Lisanslama Meslek Birliği
DEÜHFD	: Dokuz Eyll Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
Direktif	: Telif Hakkı ve Bağlantılı Hakların Toplu Yönetimi ve Müzik Eserlerindeki Hakların İç Pazarda evrimii Kullanım İçin ok Bölgele Lisanslanması Hakkında 26 Şubat 2014 tarihli ve 2014/26/AB Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi
dn.	: dipnot
E.	: Esas
Ed.	: Editör
EĞİTİMYAYBİR	: Eğitim Yayıncıları Meslek Birliği

E.T.	: Erişim Tarihi
f.	: fıkra
FİYAB	: Film Yapımcıları Meslek Birliği
FSEK	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
FSEK Tasarısı	: 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Deği- şiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
GEMA	: Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mec- hanische vervielfältigungsrechte
GESAM	: Türkiye Güzel Sanat Eserleri Meslek Birliği
GİK	: Genel İşlem Koşulları
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İLESAM	: Türkiye İlim Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği
K.	: Karar
Kanun	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
m.	: madde
MEBSİS	: Meslek Birlikleri Bilişim Sistemi
MESAM	: Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği
Meslek Birlikleri Yönetmeliği	: Telif Hakları Alanında Meslek Birlikleri Yönetmeliği
MSG	: Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği
Mülga Tüzük	: Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonu Hakkında Tüzük
Mülga Yönetmelik	: Fikir ve Sanat Eseri Sahiplerinin Verecekleri Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelik
MÜ-YAP	: Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği
MÜYOR-BİR	: Müzik Yorumcuları Meslek Birliği
MÜZİKBİR	: Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği
NKÜ	: Namık Kemal Üniversitesi
No	: Sayı

RG	: Resmî Gazete
s.	: sayfa
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SENARİSTBİR	: Senaryo ve Diyalog Yazarı Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
SESAM	: Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
SETEM	: Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği
SİNEBİR	: Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
T.	: Tarih
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TBYM	: Türkiye Basım Yayın Meslek Birliği
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TESİYAP	: Televizyon ve Sinema Filmi Yapımcıları Meslek Birliği
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TSMB	: İcracı Sanatçılar ve Müzisyenler Meslek Birliği
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Yarg.	: Yargıtay
YAYBİR	: Yayıncılar Telif Hakları ve Lisanslama Meslek Birliği
Yetki Belgesi Yönetme- liği/Yeni Yönetmelik	: Meslek Birliklerine Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelik